

компетентності майбутніх учителів географії.[5].

Окремо слід виділити особливості та оптимізацію практичної підготовки майбутніх учителів географії, що навчаються за дуальною формою здобуття освіти. Власне, визначальною особливістю такої підготовки є те, що педагогічні види практик студенти проходять під час здійснення своєї виробничої діяльності а навчальні польові – переважно в польових умовах, спільно із студентами академічної групи [6].

Деякі аспекти цього питання нещодавно розглядалися і на I Всеукраїнській науково-практичній конференції «Методика навчання географії та історії: сучасні виклики та практичний досвід» (м.Дніпро, 10 квітня 2025 року) [7].

Оптимізація практичної підготовки майбутніх вчителів географії є ключем до підвищення якості освіти в галузі географії. Важливими кроками в цьому напрямку є інтеграція теоретичних знань з практичними навичками, впровадження інноваційних технологій, співпраця з іншими дисциплінами та забезпечення належного зворотного зв'язку тощо. Розвиток цих аспектів допоможе майбутнім педагогам стати висококваліфікованими фахівцями, здатними до ефективної роботи в умовах сучасної школи. Залучення до практичної діяльності в реальних умовах навчання та організація відповідної підтримки дозволяють майбутнім вчителям географії стати професіоналами, готовими до викликів освітньої реальності.

Список використаних джерел:

- 1.Варакута, О. М. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя географії в контексті завдань сучасної школи / О. М. Варакута // Географічна наука у вимірах ХХІ століття: матеріали звітно-наукової конференції викладачів та студентів (19 квітня 2018 р.). Тернопіль: ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2018. С. 6–10.
2. Часнікова О. В. Структура фахової компетентності вчителя географії // Психолого-педагогічні проблеми становлення сучасного фахівця : зб. наук. ст., матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., 18-19 трав. 2018 р. / Національна академія Національної гвардії України. Х.: ХОГОКЗ, 2018. С. 305-312.
- 3.Чубрей О.С. Система підготовки майбутніх учителів географії до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу: автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04. Хмельницький, 2020. 38 с.
- 4.Борисенко К.Б. Формування фахових компетентностей майбутніх учителів географії в процесі навчальних практик: автореф. дис... к-та пед. наук: 13.00.04. Харків, 2019. 23 с.
- 5.Адобовська, М.В., Тригуб В.І. (2019). Роль педагогічної практики у формуванні професійної компетентності майбутнього вчителя географії //Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.Серія: "Педагогічні науки". №. 2. 2019. С. 57–61.
6. Каплун І., Вітенко І. Алгоритм підготовки майбутнього учителя географії за дуальною формою здобуття освіти // Вісник Тернопільського відділу Українського географічного товариства. Тернопіль: Тайп, 2022. № 6 (вип. 6). С. 63-70.
7. Каплун І. Шляхи оптимізації практичної підготовки майбутнього вчителя географії / Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Методика навчання географії та історії: сучасні виклики та практичний досвід». (м.Дніпро, 10 квітня 2025 р.). 2025. С 32-35.

ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ ПІДВОЛОЧИСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Степан КУЦЬ

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Тернопіль, Україна

Abstract. *The work reveals the current issues of tourism resources of the Pidvolochysk territorial community of Ternopil region.*

Key words: *tourism, resources, community, potential, heritage.*

Підволочиська територіальна громада (ТГ) є унікальним поєднанням природної краси, багатой історії та розвиненої інфраструктури, що створює міцний фундамент для динамічного розвитку різноманітних видів туризму, зокрема міжнародного. Ретельний аналіз її туристичних ресурсів дозволяє виявити ключові переваги та потенційні напрямки для

майбутнього зростання галузі.

Природно-заповідний фонд Підволочиської ТГ є її безцінним скарбом, що вирізняє громаду серед інших та закладає міцну основу для розвитку екологічного, рекреаційного та наукового туризму. Наявність значної кількості об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 495,0416 га свідчить про значну екологічну цінність території та її прагнення до збереження природної спадщини.

Особливої уваги заслуговує ландшафтний заказник «Товтровий степ» (близько 120 га). Як фрагмент унікального Товтрового кряжу, він являє собою цінний зразок степового ландшафту з характерним біорізноманіттям. Його флора включає рідкісні та ендемічні види рослин, пристосовані до специфічних ґрунтових і кліматичних умов. Фауна заказника також є різноманітною, включаючи типових представників степової зони. Цей об'єкт має значний потенціал для наукових досліджень, екологічних екскурсій та пізнавального туризму, дозволяючи відвідувачам ознайомитися з унікальною екосистемою регіону.

Ландшафтний заказник «Галушинецький» (51,0 га) доповнює природну картину громади, ймовірно, охороняючи специфічні ландшафтні утворення або екосистеми, відмінні від "Товтрового степу". Подальше дослідження його особливостей може виявити унікальні туристичні атракції.

Ботанічний заказник «Жеребківський» (9,6 га) є осередком збереження цінних видів рослин. Такі невеликі за площею об'єкти відіграють важливу роль у підтриманні біологічного різноманіття та можуть бути цікаві для спеціалізованих екологічних турів та ботанічних досліджень.

Геологічна пам'ятка природи «Останці Сарматського моря» є унікальним свідченням давньої геологічної історії регіону. Ці скельні утворення, що залишилися від Сарматського моря, мають не лише наукову, але й естетичну цінність, приваблюючи любителів геології та природних дивовиж. Їхня візуальна неповторність може стати магнітом для фотографів та художників, а інформація про їхнє походження та значення – для освітніх екскурсій.

Гідрологічна пам'ятка природи "Підволочиське джерело" (0,01 га), хоч і невелика за площею, має важливе екологічне та потенційно рекреаційне значення. Джерела часто асоціюються з чистотою та цілющими властивостями, що може приваблювати туристів, зацікавлених у відпочинку на природі та оздоровленні. Дослідження якості води та облаштування території навколо джерела може підвищити його туристичну привабливість.

Окремої уваги заслуговують ботанічні пам'ятки природи: дуб «Полупанівський» (Хмелиська) та "Рожиська липа" (Рожиськ) – по 0,01 га. Ці вікові дерева є не лише природними об'єктами, але й мають історичну та культурну цінність, часто пов'язану з місцевими легендами та переказами. Вони можуть стати цікавими точками на туристичних маршрутах, символізуючи зв'язок між природою та історією громади.

Історико-культурна спадщина Підволочиської ТГ є важливим елементом її туристичної привабливості, відображаючи багатовікову історію та культурну ідентичність регіону.

Церква Святого Миколая (1896 р.) у с. Богданівка є цінним зразком архітектури кінця XIX століття та важливим духовним центром громади. Її архітектурні особливості, внутрішнє оздоблення та історія можуть зацікавити як паломників, так і любителів історії та архітектури.

Наявність статуї Божої Матері свідчить про глибокі релігійні традиції регіону та може бути об'єктом паломництва та релігійного туризму.

Символічна могила Українських січових стрільців є важливим місцем пам'яті, що відображає героїчне минуле України та національно-визвольну боротьбу. Такі об'єкти мають велике значення для патріотичного туризму та вшанування пам'яті героїв.

Пам'ятник Тарасові Шевченку, як символ української культури та національної ідентичності, є обов'язковим елементом культурного ландшафту багатьох українських міст і містечок, приваблюючи шанувальників його творчості.

Меморіал «Герої не вмирають» є важливим об'єктом сучасного історичного туризму,

вшановуючи пам'ять новітніх героїв України. Його наявність підкреслює патріотизм та стійкість громади.

Особливу цінність для культурного туризму має особняк Громницьких, де розташований краєзнавчий музей. Краєзнавчі музеї відіграють ключову роль у збереженні та популяризації місцевої історії, культури та традицій. Експозиції музею, присвячені історії роду Громницьких та історії Підволочиської громади, можуть стати важливим джерелом інформації для туристів та дослідників, а сам особняк може представляти інтерес як архітектурна пам'ятка. Розширення експозиції музею, проведення тематичних виставок та інтерактивних заходів може значно підвищити його привабливість.

Розвинена інфраструктура є ключовим фактором для успішного розвитку туризму, забезпечуючи комфорт та доступність для відвідувачів. Підволочиська ТГ має ряд важливих інфраструктурних переваг:

Транспортна доступність завдяки міжнародним коридорам є значною перевагою, що полегшує приїзд туристів як з інших регіонів України, так і з-за кордону. Розвиток придорожньої інфраструктури, інформаційних центрів для туристів та зручного транспортного сполучення між туристичними об'єктами може ще більше підвищити цю перевагу.

Наявність мережі культурно-освітніх закладів створює сприятливе середовище для культурного та пізнавального туризму. Бібліотеки, будинки культури та інші подібні заклади можуть стати майданчиками для проведення культурних заходів, виставок та майстер-класів, залучаючи як місцевих жителів, так і туристів.

Спортивна інфраструктура може залучати любителів активного відпочинку та спортивного туризму. Наявність стадіонів, спортивних майданчиків та інших об'єктів може сприяти проведенню спортивних змагань та тренувальних зборів.

Наявність якісних освітніх та медичних закладів створює загалом сприятливе середовище для життя та відпочинку, що також може впливати на вибір місця для туризму.

Особливо варто відзначити молодіжний простір «Знайди себе», створений за підтримки USAID. Такі сучасні центри є важливими для розвитку молодіжного туризму та створення привабливого середовища для молодих людей, які подорожують. Вони можуть слугувати місцем для проведення різноманітних заходів, зустрічей та обміну ідеями.

Підволочиська територіальна громада володіє значним та різноманітним туристичним потенціалом, що базується на гармонійному поєднанні унікальних природних ландшафтів, багатой історико-культурної спадщини та розвиненої інфраструктури. Ландшафтні та ботанічні заказники, геологічні та гідрологічні пам'ятки природи створюють міцну основу для розвитку екологічного туризму. Історичні церкви, пам'ятники та краєзнавчий музей відкривають широкі можливості для культурно-пізнавального туризму. Розвинена транспортна, культурно-освітня та спортивна інфраструктура забезпечує комфортне перебування туристів та сприяє розвитку різних видів туризму, включаючи молодіжний.

Подальший розвиток туристичної галузі в Підволочиській ТГ вимагає комплексного підходу, що включає:

- Популяризацію існуючих туристичних ресурсів шляхом створення якісних інформаційних матеріалів, веб-сайту громади та активної участі у туристичних виставках.

- Розвиток туристичної інфраструктури, включаючи будівництво нових готелів, ресторанів, кафе та облаштування зон відпочинку.

- Створення нових туристичних маршрутів та продуктів, що поєднують природні, історичні та культурні об'єкти громади.

- Залучення інвестицій у розвиток туристичної галузі.

- Підвищення якості обслуговування та підготовки кваліфікованих кадрів для туристичної сфери.

- Активну співпрацю з туристичними операторами та іншими зацікавленими сторонами.

Реалізація цих заходів дозволить Підволочиській територіальній громаді повною мірою розкрити свій значний потенціал та стати привабливим напрямком для міжнародного туризму, сприяючи соціально-економічному розвитку регіону та збереженню його унікальної спадщини.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.1992 № 2456-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12/>
2. Екологічний паспорт Підволочиської ТГ. URL: [https://ecology.te.gov.ua/...](https://ecology.te.gov.ua/)
3. Офіційний сайт Підволочиської селищної ради/ URL: <https://pidvoltg.gov.ua/>.
4. Вікіпедія URL: [https://uk.wikipedia.org/...](https://uk.wikipedia.org/)
5. GURT – Молодіжний простір «Знайди себе»/ URL: [https://gurt.org.ua/...](https://gurt.org.ua/)
6. Travels in UA. URL: [https://travels.in.ua/...](https://travels.in.ua/)
7. Reporter.ZP.UA. URL: [https://reporter.zp.ua/...](https://reporter.zp.ua/)
8. Hromada.Canactions. URL: <https://hromada.canactions.com/pidvolochyska>.
9. Сайт Тернопільської обласної ради. URL: <https://tor.gov.ua/?id=51>.

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ГЕОГРАФІЯ)» ОСВІТНЬОГО РІВНЯ «БАКАЛАВР» ЛЬВІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ: ІННОВАЦІЇ ТА ВИКЛИКИ У РЕАЛІЗАЦІЇ

Ольга МАМЧУР, Любов КОТИК

Львівський національний університет імені Івана Франка
Львів, Україна

Abstract. *The paper reveals issues of innovation and challenges in the implementation of the educational and professional program "Secondary Education (Geography)" of the educational level "bachelor" at Lviv University.*

Key words: *education, geography, program, innovation, university.*

Географія посідає особливе місце серед навчальних дисциплін у середній школі, адже має особливу функцію формування світогляду дитини з позицій розуміння людини у довкіллі, впливу діяльності людини для розвитку сталих суспільств, формування патріотичної позиції, екологічної свідомості тощо. Традиційно географічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка протягом десятиліть здійснює підготовку кваліфікованих вчителів географії. Ці традиції зараз також поєднуються із інноваційним напрямками підготовки і містять ряд важливих сучасних компетенцій, втім числі розвитку креативності, самостійності, дослідницьких навиків учнів, тощо; містять підходи, що сумісні із вимогами Нової української школи (НУШ).

Аналіз публікацій і джерел дослідження. Освітні програми першого (бакалаврського) рівня спеціальності 014 Середня освіта за предметною спеціалізацією географія узагальнили та детально проаналізували Д. Мальчикова, Р. Молікевич, О. Захаров, У. Борис [1]. Дослідники зосередили увагу на актуальних програмах, навчання за якими проводилося 2022 р. у закладах вищої освіти України (національних університетах, педагогічних університетах та інститутах). Вчені означили: монопрограми більше приваблюють здобувачів освіти, ніж програми з кількома спеціалізаціями, що поєднуються з географією (біологія, краєзнавча робота, економіка, англійська мова) [6, с. 64]; заклади освіти, які «концентрують більше 60% контингенту здобувачів, мають найбільший вплив на формування «обличчя» вчителя географії в українській школі» [6, с. 64]; більшість загальних компетентностей є спільними для всіх проаналізованих ОПП, «разом з цим, в окремих ОП до їх переліку додані такі, що розкривають унікальність освітніх програм з точки зору їх професійної приналежності» [6, с. 65]; «фахові компетентності і програмні результати навчання, не дивлячись на їх значну кількісну розбіжність, мають спільні риси і загалом реалізують пропорційно 3 напрямки підготовки